

Latweefchu Uwfes.

Ur augstas Gewefchanas = Rummissiones fiau un nowehlefchanu.

Nr. 4. Zettortdeenâ 24tâ Jamwara 1829.

No Rihgas.

Muhsu augsts Generalgubernatora kungs 15tâ Jamwara deenâ pehz pufsbreenas fweiks un weffels atkal no Pehterburges pahrnahjis.

Pehrnajâ gaddâ pee Rihgas libds 11tu Dezemberâ 1209 kuggi atbraufufchi un 1206 isgahjufchi. Pee Pehterburges 1269 kuggi atbraufufchi un 1288 isgahjufchi.

Dseefma.

Meld. Nu duffeht meegu.

1.

Kâ fwehti, kad zif warram
Deew! tawu prahnu darram,
Kas tas par laimibu!
Schi augstas debbes rohta
Tohp semmes-behrneem dohta
Un dahwina firds-meeribu.

2.

Kurp eedami, ne retti
Nahk debbes-tehws mums pretti
Ur sawahm fwehtibahm.
Wehjsch weeglo muhsu behbas
Kad ja=eet nahwes=pehbas
Zad pilba muhs ar zerribahm.

3.

Lai juhsu kahroschana
Zrr brahlu=mihloschana,
Eepreezeet, laimejeet.
Us tahdu jauku rihtu
Un wakkaru jo glihtu,
Zums debbes-alga pakkat eet.

No nelaika A. J. Stender.

Kâ warr aîsfargah, ka ne tohp
traks, kas no trakka reets?

Zif fo ta nelaike notiffufi, nem fahli, is-
kaufe to remdenâ uhdeni un ismasga tahs wahtis.

Effi tu to darrjis, tad nem atkal us weetas fahli un behrsi ar to paschu tahs eewainotas weetas, kamehr labba kahrta no affinin notezzejusti. Nu usfeeni smalki fabehrstu fahli wirfû; bet peeraugi laikam, woi krossa us tahm wahtim ne buhs mettusees, un ja tas buhtu, tad nobehrs to paschu ar fahli, jo tahm wahtim wajag retteht bes krossas, kad gribb, lai tas fareets tohp fargahs un glahbts.

Winneem gaddeem bij Zgganau semnê laudis un lohpi no trakkeem wilkeem fareeti, bet wiffi tappa glahbti, ar kurreem tai minnetâ wihse darrija. — Pehz atkal tappa ne tahk no Zehr-pattes weenâ muishâ divi behrni, puifis no 11 un meita no 14 gaddeem, no trakka sunna pee plikkahm rohkahm neganti fakohsti un plohsiti, tomehr palikke arridsan wesseli, kad ar winneem tâ bij darrihts, kâ tē taggad mahzihts un issteifts irr.

Za besprahtiba mahza, ka effoht labbi, kad trakkam sunnam, kas usnahk, mehli pahrferr. Tas schahwahs winneem gaddeem seewai prah-tâ, kurrai traks suns uskritte wirfû. Winna fehre, tappa pee rohkas breefmigi fareeta un mirre mohkupilnâ nahwê.

— o —

Stahsti no Kreewu-tautas un walstis.

(Stattees Nr. 48 pehrnajâ gaddâ.)

Pehz Mikaila nahwes, kas 48 gabbus wezs, 1645 nomirre, tappe.

Alekseis, Mikaila dehls, sawâ festâ padefmitâ gaddâ, par Zahru, un 31 gabdu ar leelu gudrihu un apgahdaschanu walbija. Tomehr winnâ laikâ nemeers un farri netruhke. Lauschu dumpis zehlahs Moskawâ 1648, fo winsch ittin prahtimi apluffinaja, jo kad winsch ar af-

farahm raubadams laudim parahdijahs, tad
 paschi leeli dumpineeki, pee semmes krisdami,
 tam kahjas buttschoja, un fazzija: „lai noteek,
 kas Deewam, un tewim, muhsu Rungam pa-
 tihf; mehs wiffi effam tawi behrni.“ Va divi
 gaddeem zits dumpis zehlahs Nowgoroda un
 Pleskawâ, dehl labbibas-pirkshanas, bet ir schee
 dumpi tappe gan ar labbu, gan ar warru un
 sohdu islihdsmati. Leelaks nemeers raddahs
 zaur Kasakeem. Schee, kas pee teem muh-
 schigeem karreem bija stipri wairojuschees un
 spehka auguschi, pee winnu leelas brihwibas
 drihs us Kreewu, drihs us Pohlu puffi sittahs,
 un ar Tatareem drihs draugi, drihs eenaidneeki
 bija. Pohli weenreis dfinnahs, tohs pee Katto-
 listas tizzibas eegrohsit, un zaur likkumeem
 pasemmohf; tad tee Zara paligu luhdse un 1654
 winnam pawissam padewahs. Nu bij karsch
 ar Pohleem gattawâ. Kreewi uswinneja, Sino-
 lenfku atnehme, un lihds pat Wilnu un Grod-
 nu sneedse. Va tam atkal Sweedi pretti zeh-
 lahs, un ir ar teem bij karsch jaturr. Kreewi
 Nihgu pawetti aplehgereja, un Sweedi wirf-
 rohku paturreja, ta ka atkal pee Kardis 1661
 bija meers jaderr. Kasaki atkal us Pohlu puffi
 bija greesyschees, un ar Tatareem kohpa 1660
 dauds pohstu-darbus padarrija, un ta lihds 1667
 ar daschadu laimi tappe karrohts, kamehr schin-
 ni gadda Andrusso was zeema pilnigs meers
 ar Pohleem tappe norunnahs, zaur ko Kasaki
 pa puffi Kreeweem, pa puffi atkal Pohleem pee-
 kritte. Bet kas meeru dewe? Tanni pascha
 gadda zehlahs tee Kasaki kas pee Don-uppes
 mahjo, un 4 gaddus apfahrt ka traffi pa leelu
 semmes gabbalu plohsijahs. Winnu wirfneeks
 bija Stenka Rasins wahrda, un schis,
 dauds muschneekus nokawis, laudis usmuffina-
 jis, Astrakana pilfatu panehmis, pulku zittu
 pilfatu islawijis, jau ar 200,000 wihreem us
 Moskawu eet taiffjahs. Bet ka gahje? Stenka
 ar saweem burlakeem tappe dauds kaufchanas
 pahrspehts, un 1671 ka zeetunneeks Moskawa
 eewests, fur nopelnitu nahwes-algu dabjuja.
 Urri zitti Kasaki atkal Kreewa Zaram padewahs.
 1656 un 57 bija leels mehriâ Kreewusemmê un
 Widsemme; zaur karreem arri bija nauda ta sud-

dufi, ka weeglaka nauda bij jakast, un wiffas
 lectas leela dahrdsiba zehlahs. Par to Mos-
 kawneeki 1661 jaunu dumpi zehle, bet tas zaur
 saldateem drihs tappe kluffinahs un kahdi 4000
 dumpineeki te sawu gallu dabjuja. Zars Allek-
 seis pee wiffahm tahdahm gruhdahm behdahm
 un ruhpehm nemittejahs, par sawu walsti gah-
 daht. Winsch Sibirija arween tahlaki likke eet un
 mekleht, un tas Kasaku-wirfneeks Deschnewâ
 pateeki lihds paschu gallu, tas irr, lihds to juh-
 ru nahze, kas Uhsiju no Amerikas schfirr. Ir-
 kuzka un Nertschinska pilfati tappe buh-
 weti, un tannis puffedes jau andele stary Kre-
 weem un winnu kânnineem eetaiffjahs. Urri prett
 Perseru rohbescheem Kreewu-walstis jo leelaka
 tappe, un jau pirna karra-laiwa lihds Kaspijas-
 juhru brauze, bet besgohda Rasins to fabledsi-
 naja. Dauds leetas kas lihds schim Kreewos tif
 no fiveschahm semmehm tappe atwestas, un jau
 te patt nehme taiffit, un Wahzsemmes ammat-
 neeki Kreewus pee dauds skunstehm usmahzija.
 Nu kalle sudraba=rublus, aude smalku wad-
 mallu, taiffija papihru un glahsi, plintes un soh-
 binus, nu jau papilnam rafke dselst, un ta wif-
 fadas gudribas gaisma jau austin aufe. Swee-
 da=Zahnis, teizams wahzu=kohymannis
 dauds pee ta palihdseja, un pirmais bij kas grah-
 matu-pasti eetaiffija. Wifstelelaks labbums bij
 wehl, ka Zars ihpaschu likkumu=grahmatu
 likke farakstihf, 1649, ko Uloschenija sawz,
 un kas pirna drukkata likkumu grahmata irr, ko
 wehl taggad gohda turr. Urri tizzibas-likkumi
 tappe pahrskaidroti, bet kad daschi neprahfigi ar
 teem negribbeja meerâ buht, tad tanni laika zeh-
 lahs ta schfelschana, ka zitti atschkhhrees, few
 par weztizzigeem fauldam, un tee taggad
 wehl tee Moskolniki, kas Kreewu-semme un
 arri Kursemme schurp turp rohnahs. Preekfch
 schi labba un prahfiga Zara nahwes tee jauni
 karri fahzahs, no kurreem lihds muhsu deenahm
 wehl daschureis dsird, prohti Turku karri.
 Turki 1453 bija Greekeru Keisera-walsti isdel-
 dejusch, Konstantinopoli karra eenehmuschi, un
 no ta laika Girohpa nomettuschees. Tee ittin
 ahtri dauds semmes panehme un leelu walsti us-
 taiffija. Winnu Sultans jeb Keisers pats mah-

jas = weetu nehme Konstantinopolé, kas lihds schim laikam Turku walsis palizzis galwas = pilfats, un to tee Stambul fauz. Wiffur kur Turki uswarreja, arri winnu tizziba cewesta un fristigi laudis kas to nepeenehme woi isdsihtu un nokanti woi zeeti nospeesti tappe. Tã Turki, kã spehziigi kerra laudis ilgu laiku wissu Eirohyu isbeedinaja, un daschu reisi zaur Unguru semmi lihds pat Wahzsemni bij nahfuschi; tã winni arri Pohleem un Kreeveem par kaimineem tappe. Kur ar tahdeem kaimineem saderriba rassees? Tapehz arri Zara Mlekseja laikã pirmais Turku = karsch zehlehs, kurrã Kreewi ar Pohleem kohpã prett Turkeem turrejahs. Gohda = Mleksejs nomirre 1676, un winnam atlikke tschetri behrni, trihs dehli, Weodors, Jhwans un Pehters un weena meita, Sappija wahrda.

(Turpmã wairat.)

Teefas fluddinaschanas.

Wissi un ikkuri, kam dalka irr pee tahm atlikkuschahm mantahm ta muischaskunga Heise, schein tohp usaizinati, par islihdsinaschanu scho mantu imu Wevrara schi gabda pee Kuldigas aprinka teefas teescham atnahkt un ne maf ne kawetees.

Kuldigas aprinka teefa 5tã Janwara 1829. 2

(Nr. 7.)

F. Korff, meeruspreedeis.
E. Günther, siktchrs.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsis u. t. j. pr., tohp no Kalnamuischas pagasta teefas wissi tee, kam kahdas taisnas prassischanas pee teem Kalnamuischas fainneekem, prohti: ka Kalnu Keina, karsch no pagasta teefas isiktis, un kurrã islihschana no Lisputtes aprinku teefas apstiprinata tappe, un Upscheneeku Frizza buhtu, kas sawas mahjas pats nodewis un par kurrã mantu konkurse spreesta, aizinati, lai pee schihs pagasta teefas lihds 28tu Wevrara schi gabda peeteizahs.

Kalnamuischas pagasta teefa, tanni 5tã Janwara 1829. 2

(E. W.) ††† Eprilde Andreij, pagasta wezzakais.
(Nr. 7.) Friedrich Hildebrand, pagasta teefas srihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsis u. t. j. pr., tohp pehz Krohna Behrsnuischas pagasta teefas spree-

dumu wissi parradu deweji, ta bijnscha Krohna Zihpelesmuischas fainneeka Leijes Strasbu Kristapa un wiina dehla ta lihdschinniga, tannis paschã Leijes Strasbu mahjas buhdama fainneeka Ansa, aizinati, us to 24tu Janwara mehnescha deenu ta nahfoscha 1829ta gabda pee saudeschanas sawas teefas ar sawahm taisnahm prassischanam pee schihs pagasta teefas peeteiktes. To buhs wehrã nemt!

Krohna Behrsnuischas pagasta teefa tai 29tã Dezembera 1828. 1

(E. W.) ††† H. Behring, pagasta wezzakais.
(No. 693.) J. H. Müller, pagasta teefas srihweris.

* * *

No Lundes pagasta teefas tohp wissi, kam ween pateefigas parradu prassischanas buhtu pee tahs mantas ta Lundes fainneeka Sahrnes Andreija, kas sawas mahjas truhkuma dehl nodewis, un par kurrã mantu, wiina parradu un slihta inventariuma dehl, ta konkurse nolikta irr, zaur scho usfaukti, lai lihds 18tu Merza f. g. pee schihs teefas peeteizahs un pehz likkumem to spreedumu wehrã nem; jo kas no winneem weh-lati atfauktohs, netaps wairs peenemts.

Lundes pagasta teefa tai 18tã Janwara 1829. 2

††† Masga Mahrtnasch, pagasta wezzakais.

(Nr. 11.) M. Wannag, pagasta teefas srihweris.

* * *

Wissi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas pee teem Gulbenes fainneekem Kudlische Frizza un Karstum Nikkel buhtu, par kurrã mantu konkurse spreesta, tohp no Gulbenes pagasta teefas aizinati, pee saudeschanas sawas teefas, wisswehlã lihds to 21mu Wevrara 1829, schein peeteiktes.

Gulbenes pagasta teefa tai 22trã Dezembera 1828. 1

(E. W.) ††† Birsel Nikkel, pagasta wezzakais.
(Nr. 65.) J. J. Reuner, pagasta teefas srihweris.

Zittas fluddinaschanas.

Pehz fluddinaschanas no Gulbenes pagasta teefas Gluktes aprinki no 22trã Dezembera deenas 1828 No. 66. dehl tahs appalsch teefas glabbaschanas liktas, apkihlatas un isfohlijamas mantas daschu par krohna: un muischas-nodohschanam eelsch parradeem eekrittschu pagasta lohzecku, arridsan eelsch latweeschu awisehm tohp sinnaams darrishts, lai ne weens tahdu appalsch fargaschanas nemtu apkihlatu mantu ne pehrk, nedf to eemantohkt melle.

Gulbene 23schã Dezembera 1828. 1

Ta muischas waldischana.

Wisseem manneem draageem un pafihstameem Kur-
 semme es schein sinnamu darru, ka es eeksch Rihgas
 ais rahtusi tai liggeru ehrbergei prettin, weenu fahls-
 un silku-, ka arridsan seepju bohdu esmu cetaisijis, fur
 par rubbuteem un par kappeikem schahs prezzes warr
 dabbuht, ta ka es patz arri wiffadas sortes labbibas,
 miltsu, puttraimu un sirnu pehrku un katram pirze-
 jam sohlu par lehtu naudu pahrdohht un katram pah-
 dewejam labbu tirgu turreht.

Rihgâ imâ Janwara 1829.

C. R. Schirmer.

Grohbinés basnizas = funga pagastâ us nahkoschem
 Johreneem warr weenu namminu ar dahrsu, ar puss-
 ohtras puhru weetas semmes katrà dahrsâ, un pla-
 was stuhriecem us nohnu dabbuht. Schis nammelis
 kahdam ammatneekam lohti derr, kam pahrs lohpu
 irr, un kas proht semmi kohpt. Dehl schis nohmas
 pee pascha Grohbinés mahzitaja warr isklaufitees un
 faderreht. 15tâ Janwara deenâ 1829.

Ta wezzas Swahrbes wehsufudmalla lihds ar Sillu-
 frohgu prett apgalwofchanu un tik lehti, ka gan warr
 falihgt, no Jahneem schi gadda us renti, un ta pee tam
 peederriga mohderefchana pee jauneem lohpeem us de-
 putatu un parahdischanu ka proht lohpus kohpt,

tohy isfohliti; tapehz tee kam tiht to usnemt, schein
 tohy usfaukti, pee muischas waldischanas peeteittees un
 par to kas wehl wajjaga norunnast.

Tas pee Krohna Kalnazeema muischas peederrigg
 Dhsolu jeb kahtschu frohgs us to leelzettu no Tuffu-
 mes us Rihgu, no 8 puhru sehjumu, dahrsu un pla-
 wahn no Jahneem schi gadda us renti tohy isfohlitê
 Tee kam tiht scho frohgu usnemt, lai pee Kalnazeema
 muischaswaldischanas peeteizahê.

Weens frohgs pee leelzetta, tuwu pee Rihgas, us ren-
 ti tohy isfohlitê. Taisnaku sinu warr dabbuht Rih-
 gâ eeksch kalleija celas Nr. 131. prett Mahtsfalli.

Krohna Randawas muischâ us Jahneem 1829 lihds
 Jahneem 1830 weena uhdens fudmalla, tschettu
 frohgi un tschettras mohderefchanas us renti tohy is-
 fohliti. Kam tiht tohs us renti nemt, lai lihds 12th
 Weurara schi gadda Krohna Randawas muischâ pee
 teizahs un flaidri nosaffa zif sohla doht.

Jaunâ Swirlauku muischâ us Jahneem 1829
 8 frohgi us renti irraid isdohdami; kam patihk, warr
 pehz to renti muischâ sinu dabbuht un falihkt.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihgê tanni 14tâ Janwara 1829.

	Sudraba			Sudraba	
	nauda.	Rb. Rp.		nauda.	Rb. Rp.
3 rubli 71 $\frac{3}{4}$ Kap. papihru naudas geldeja	1	—	1 pohds kannepu	1	—
5 — papihru naudas	1	34	1 — linnu labbakas surtes — —	1	50
1 jauns dahlberis	1	31	1 — — flittakas surtes — —	1	—
1 puhrs rubsu	1	10	1 — tabaka	—	70
1 — kweeschu	2	50	1 — dselses	—	70
1 — meeschu	—	90	1 — sweesta	1	90
1 — meeschu = puttraimu — —	1	50	1 muzzâ silku, preeschu muzzâ — —	5	—
1 — ausu	—	60	1 — — wihschnu muzzâ — —	5	25
1 — kweeschu = miltsu	3	50	1 — farkanas fahls	8	—
1 — bihdeletu rubsu = miltsu — —	1	75	1 — rupjas leddainas fahls — —	5	—
1 — rupju rubsu = miltsu — —	1	—	1 — rupjas baltas fahls — —	4	75
1 — sirnu	1	30	1 — smalkas fahls	4	—
1 — linnu = sehklas	2	—	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un		
1 — kannepu = sehklas	—	75	warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ		
1 — kimmenu	1	50	maksa.		

It zu drucken erlaubt.

In Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.
 No. 38.